

DRŽAVNA AGENCIJA ZA ISTRAGE I ZAŠTITU
FINANSIJSKO-OBAVJEŠTAJNI ODJEL

PRANJE NOVCA I FINANSIRANJE TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI
Statistički podaci i otkrivene tipologije u 2020. godini

Juni 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. PRAVNI OKVIR.....	4
3. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA.....	5
4. STATISTIČKI POKAZATELJI.....	6
4.1. Statistički pokazatelji o prikupljenim podacima.....	6
4.2. Statistički pokazatelji o podacima prikupljenim od nadležnih institucija.....	9
4.3. Statistički pokazatelji o korištenju prikupljenih podataka.....	9
5. MEĐUNARODNA SURADNJA	12
6. OSTALE AKTIVNOSTI.....	15
6.1. IPA 2013 – EU Twinning projekat „Potpora borbi protiv pranja novca“.....	15
6.2. Projekat tehničke nadogradnje AMLS-a.....	15
6.3. Procjena rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH.....	16
6.4. Radna grupa za izradu prijedloga Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti imenovana od strane Vijeća ministara BiH.....	16
6.5. Delegacija Bosne i Hercegovine pri Komitetu eksperata Vijeća Europe za evaluacije borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma (BiH Moneyval delegacija).....	17
6.6. Konferencija strana ugovornica Varšavske konvencije.....	17
6.7. UNODC/CEPOL projekat potpore financijskim istragama.....	17
6.8. Učešće u evaluaciji Republike Slovačke.....	18
6.9. Restriktivne mjere.....	18
6.10. Povratne informacije obveznicima po prijavama sumnjivih transakcija za 2019. god.....	18
6.11. Odgovor na rizike od PN/FTA povezane sa COVID-19.....	19
6.12. Aktivnosti poduzete s ciljem strateške analize uočenih pojava koje se mogu okarakterizirati kao visokorizične sa aspekta pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.....	19
7. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA	20
8. PLANIRANE AKTIVNOSTI FOO-A ZA NAREDNO RAZDOBLJE.....	22
9. KORISNI LINKOVI.....	24

1. UVOD

Financijsko-obavještajni odjel (u daljem tekstu: FOO) Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: Agencija) predstavlja središnju financijsko-obavještajnu jedinicu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH) koja funkcionira sukladno međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Sukladno Zakonu o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu i Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, FOO obavlja poslove koji se odnose na sprječavanje, otkrivanje i istraživanje operacija pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, poslove koji se odnose na promoviranje suradnje između nadležnih tijela BiH, Federacije BiH (u daljem tekstu: FBiH), Republike Srpske (u daljem tekstu: RS) i Brčko Distrikta BiH (u daljem tekstu: BD BiH) u oblasti sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kao i na promoviranje suradnje i razmjene informacija sa nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženih za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Prvi Zakon o sprječavanju pranja novca stupio je na snagu 28.12.2004. godine, a 29.06.2005. godine FOO je primljeno u Egmont grupu financijsko-obavještajnih jedinica¹ (u daljem tekstu: FOJ). Od navedenog perioda dva puta je donijet novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i trenutno je na snazi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, donijet 2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti donijet 2016. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 46/16).

Zakonodavni i institucionalni okvir u BiH je takav da sustav sprječavanja, otkrivanja i istraživanja kaznenih djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH nije u nadležnosti samo jedne institucije već je riječ o oblasti koja je u nadležnosti institucija na svim razinama vlasti, uz zakonsko definiranje uloge svih sudionika sustava te njihove obvezne međusobne interakcije i suradnje.

Primarni zadatak FOO-a je da prima, prikuplja, evidentira i analizira informacije, podatke i dokumentaciju, te istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga nadležnim tužiteljstvima i drugim nadležnim tijelima kako u BiH tako i u inozemstvu, koji istražuju kaznena djela pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti.

Ukoliko FOO sumnja na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u svezi s nekom transakcijom ili osobom, ovlašten je za privremeno obustavljanje te transakcije ili transakcija u trajanju do pet radnih dana kao i za kontinuirano praćenje financijskog poslovanja klijenta u trajanju do šest mjeseci.

¹ Jedinstveno tijelo 165 financijsko-obavještajnih jedinica koje pruža platformu za sigurnu razmjenu stručnosti i financijsko-obavještajnih podataka za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

FOO neposredno postupa po nalogima i zahtjevima tužiteljstava, kako u djelokrugu nadležnosti propisanih zakonom, tako i po zakonima o kaznenom postupku.

FOO je nadležno i da drugim tijelima u BiH i inozemstvu samoinicijativno dostavi odgovarajuće podatke, informacije i dokumentaciju koji se prikupe sukladno Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a za koje procijeni da bi mogli biti značajni tim tijelima pri donošenju odluka iz njihove nadležnosti u svezi s istraživanjem kaznenih djela pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnosti.

FOO obavlja poslove koji se odnose na predstavljanje BiH u međunarodnim tijelima za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kao što je sudjelovanje u Delegaciji Bosne i Hercegovine pri Komitetu eksperata Vijeća Europe za evaluaciju borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (u daljem tekstu: Moneyval), kao i Delegaciji Bosne i Hercegovine pri Konferenciji strana ugovornica Konvencije Vijeća Europe o pranju, traženju, zapljeni i oduzimanju prihoda stečenih kriminalom i o financiranju terorizma – Varšavska konvencija.

Pored navedenog, FOO aktivno sudjeluje u aktivnostima unaprjeđenja borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, kroz sudjelovanje u projektima, obukama obveznika Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i obukama službenika nadležnih tijela u BiH.

Podatci, informacije i dokumentacija prikupljeni po Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti obavještajnog su karaktera i koriste se u svrhu sprječavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorističkih aktivnosti.

2. PRAVNI OKVIR

Poslovi i zadatci iz nadležnosti FOO-a propisani su sljedećim zakonskim i podzakonskim propisima:

- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14);
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 46/16);
- Zakon o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu („Službeni glasnik BiH“, br. 27/04, 63/04, 35/05, 49/09 i 40/12);
- Pravilnik o provođenju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15);
- Napatuk o načinu popune obrazaca i elektroničkog unosa podataka za prijavu novčanih transakcija od strane obveznika („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15);
- Pravilnik o unutarnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu, broj 16-09-02-721-13/13 od 06.10.2014. godine.

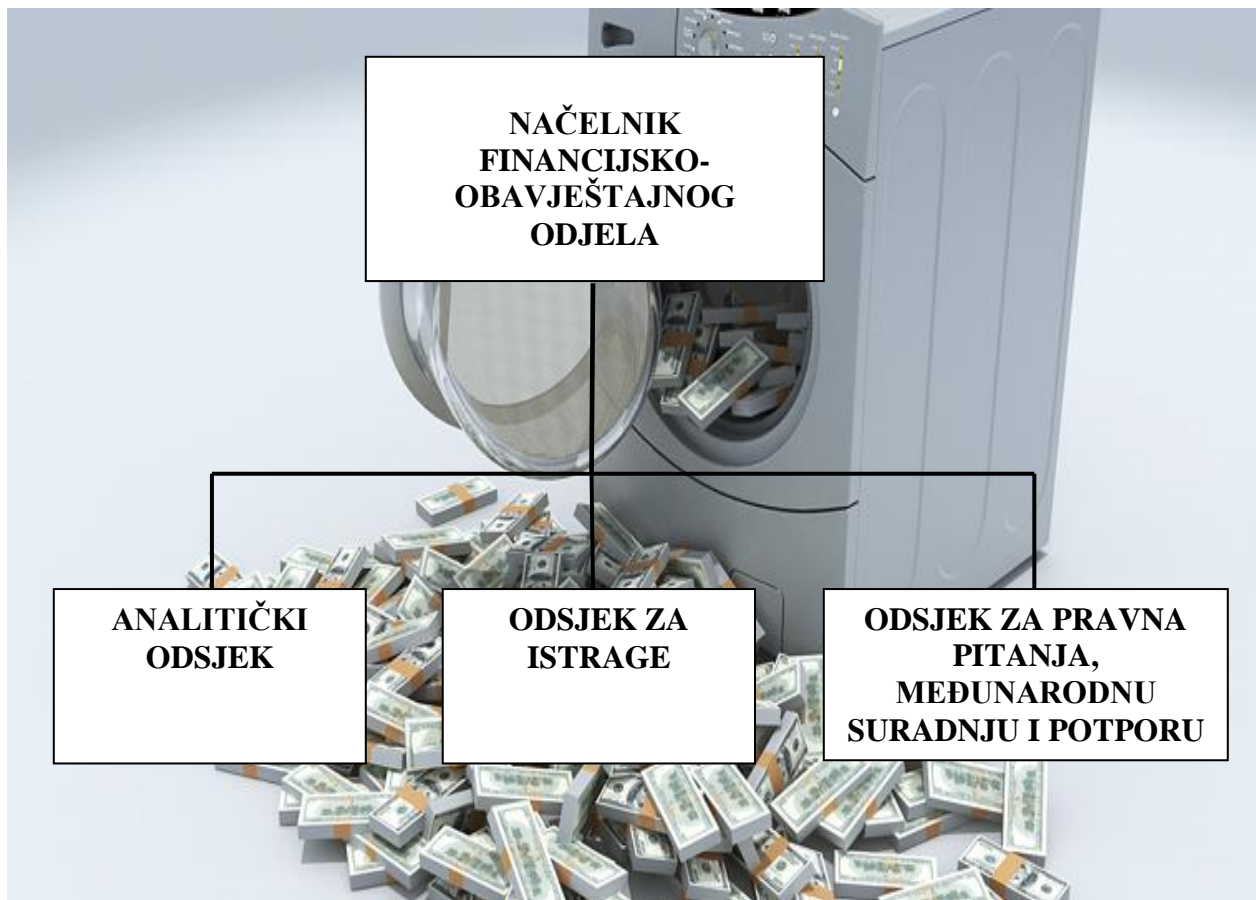
3. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

FOO je osnovna organizacijska jedinica Agencije sačinjena od tri odsjeka:

1. Analitički odsjek;
2. Odsjek za istrage;
3. Odsjek za pravna pitanja, međunarodnu suradnju i potporu.

Poslove i zadatke iz djelokruga rada FOO-a, prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu, obavljaju policijski službenici, državni službenici i zaposlenici.

Organizacijska šema FOO-a

4. STATISTIČKI POKAZATELJI

Primarni zadatak FOO-a, sukladno Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, koji se ogleda u primanju, prikupljanju, evidentiranju i analiziranju informacija, podataka i dokumentacije te istraživanju i prosljeđivanju rezultata analiza i/ili istraga nadležnim tužiteljstvima i drugim nadležnim tijelima koji istražuju kaznena djela pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti u BiH i u inozemstvu, realizira se kroz obvezno dostavljanje podataka o različitim vidovima transakcija od strane niza institucija

4.1. Statistički pokazatelji o prikupljenim podacima

Komercijalne institucije koje posluju u finansijskom i nefinansijskom sektoru su, na temelju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, obvezane provoditi mjere za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. U okviru tih mjera propisana im je obveza da FOO-u dostavljaju izvješća o:

- sumnjivim transakcijama ili osobama;²
- gotovinskim transakcijama čija vrijednost iznosi ili prelazi iznos od 30.000,00 KM;
- povezanim gotovinskim transakcijama čija ukupna vrijednost iznosi ili prelazi iznos od 30.000,00 KM.

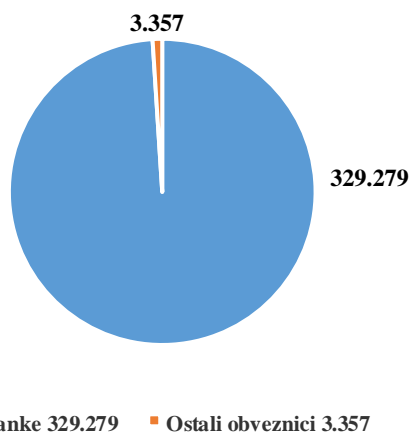
Najveći broj navedenih izvješća obveznici dostavljaju elektronički, odnosno putem aplikativnog softvera za prijavu transakcija (u daljem tekstu: AMLS).

Tijekom 2020. godine zaprimljeno je:

- 812 obavještenja o sumnjivim transakcijama čija ukupna vrijednost iznosi 68.392.924,59 KM, od čega su banke dostavile 476 obavještenja čija ukupna vrijednost iznosi 63.668.029,69 KM a ostali obveznici 336 obavještenja čija ukupna vrijednost iznosi 4.724.894,90 KM;
- 332.636 obavještenja o gotovinskim i povezanim gotovinskim transakcijama čija ukupna vrijednost iznosi 19.216.949.436,24 KM, od čega su banke dostavile 329.279 obavještenja čija ukupna vrijednost iznosi 18.377.563.689,18 KM a ostali obveznici 3.357 obavještenja čija ukupna vrijednost iznosi 839.385.747,06 KM.

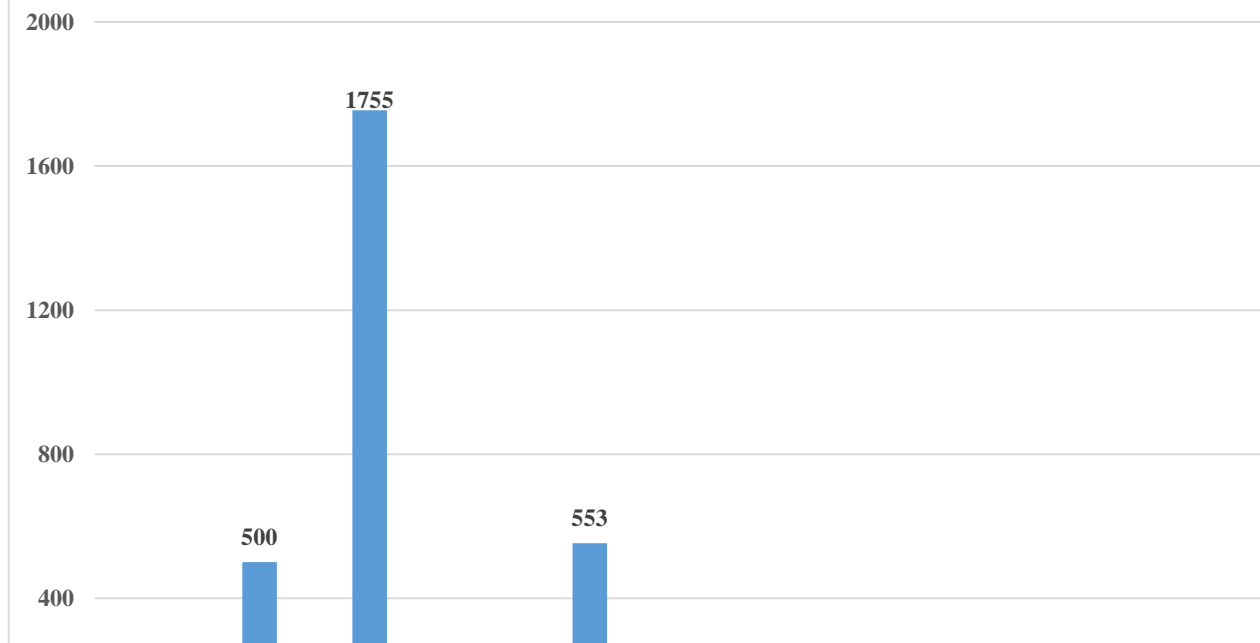
² Sumnjiva transakcija je svaka transakcija za koju obveznik ili nadležno tijelo procijeni da u svezi s transakcijom ili osobom koja obavlja transakciju postoje opravdani razlozi za sumnju ili sumnja na počinjenje kaznenog djela pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno da transakcija uključuje sredstva koja su proizašla iz nezakonitih aktivnosti.

Prikaz transakcija prijavljenih od strane obveznika u 2020. godini

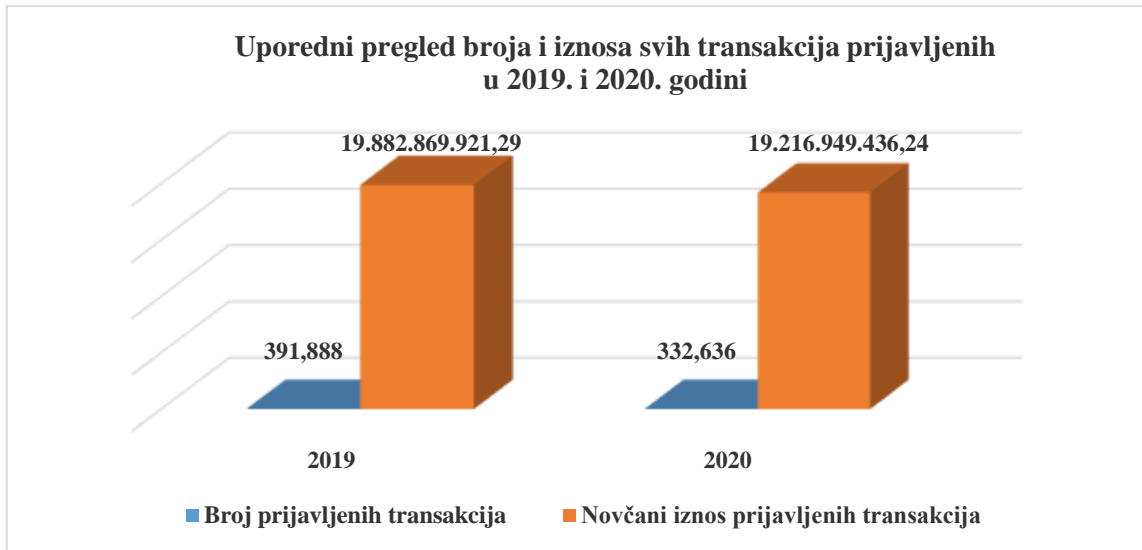

Kao što pokazuje grafikon, u 2019. godini, kao i u ranijem periodu, banke³ su imale najznačajnije učešće u prijavljivanju transakcija zbog dominantne uloge banaka u sektoru finansijskih usluga u BiH. Od ostalih obveznika najznačajnije učešće u prijavljivanju transakcija su imali notari i autokuće, što možemo vidjeti u narednom grafičkom prikazu.

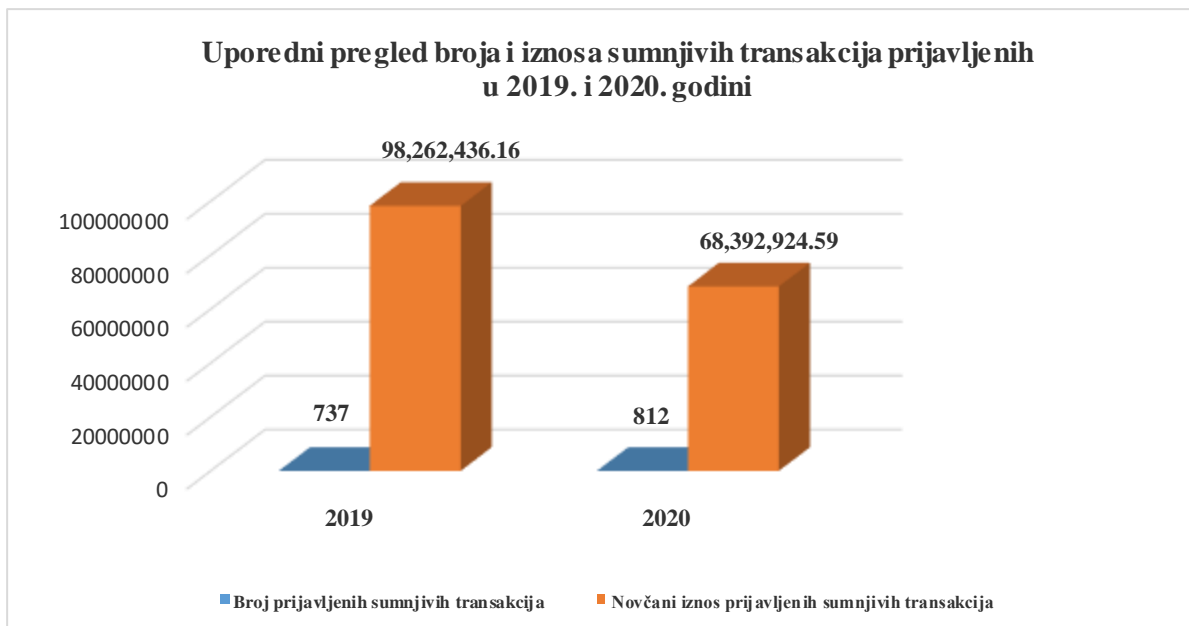
Transakcije prijavljene od ostalih obveznika u 2020. go

³ U Bosni i Hercegovini su u 2020. godini poslovale ukupno 24 banke.

Prethodni grafikon pokazuje pad ukupnog broja i pad ukupne vrijednosti prijavljenih transakcija svih kategorija u odnosu na 2019. godinu, tako da je ukupan broj svih prijavljenih transakcija sa 391.888 prijavljenih u 2019. godini smanjen na 332.636 transakcija u 2020. godini, a ukupna vrijednost svih prijavljenih transakcija sa 19.882.869.921,29 KM iz 2019. godine smanjena je na 19.216.949.436,24 KM u 2020. godini.

Prethodni grafikon pokazuje rast ukupnog broja prijavljenih sumnjivih transakcija sa 737 prijavljenih u 2019. godini na 812 transakcija u 2020. godini a pad ukupne vrijednosti

prijavljenih sumnjivih transakcija sa 98.262.436,16 KM u 2019. godini na 68.392.924,59 KM u 2020. godini.

4.2. Statistički pokazatelji o podacima prikupljenim od nadležnih institucija

Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti uspostavljena je obveza provođenja mjera za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH i za određene institucije što se ogleda u dostavljanju podataka iz njihovog djelokruga rada FOO-u.

Uloga Uprave za neizravno oporezivanje BiH (u daljem tekstu: UNO BiH) ogleda se u otkrivanju i evidentiranju prenosa gotovog novca, čekova, vrijednosnih papira na donosioca, plemenitih metala i dragog kamenja u vrijednosti od 20.000 KM ili više preko državne granice, sukladno kojoj je UNO BiH tijekom 2020. godine FOO-u dostavila podatke o ukupno 371 evidentiranom slučaju prenosa novca preko državne granice čija ukupna vrijednost iznosi 1.890.711.304,27 KM, koji su se najvećim dijelom odnosili na iznošenje gotovog novca iz BiH od strane komercijalnih banaka.

Za isti period su entitetska tijela nadležna za registriranje prometa vrijednosnim papirima/hartijama od vrijednosti (Registar vrijednosnih papira Federacije BiH i Centralni registar hartija od vrijednosti Republike Srpske) dostavila podatke o ukupno 209 realiziranih transakcija prometa dionicama /akcijama čija ukupna vrijednost iznosi 86.858.788,30 KM.

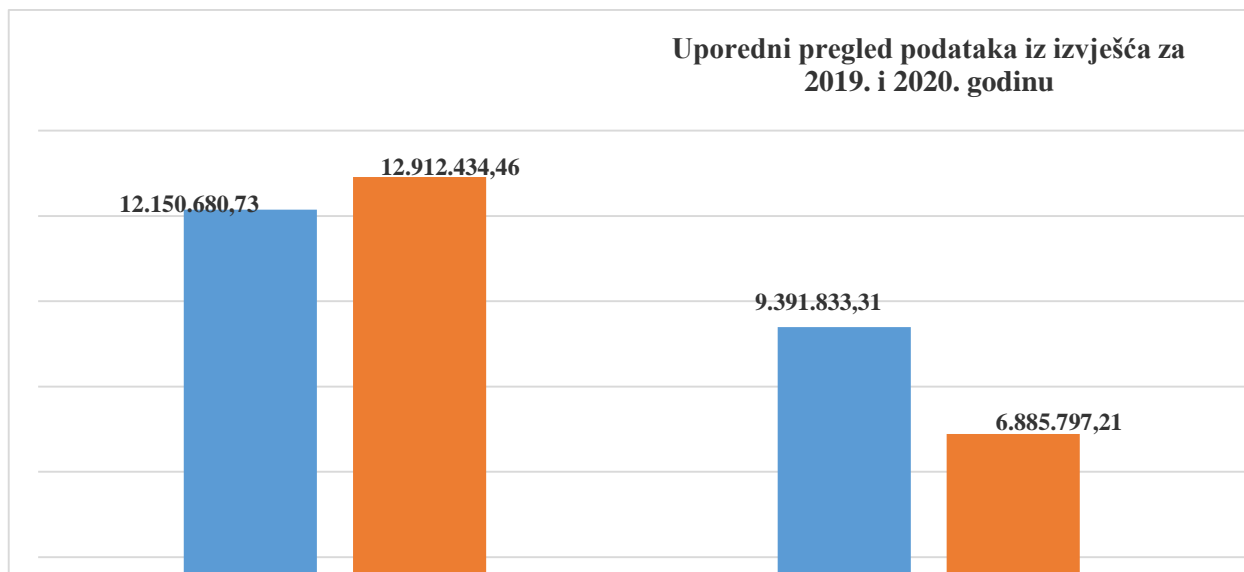
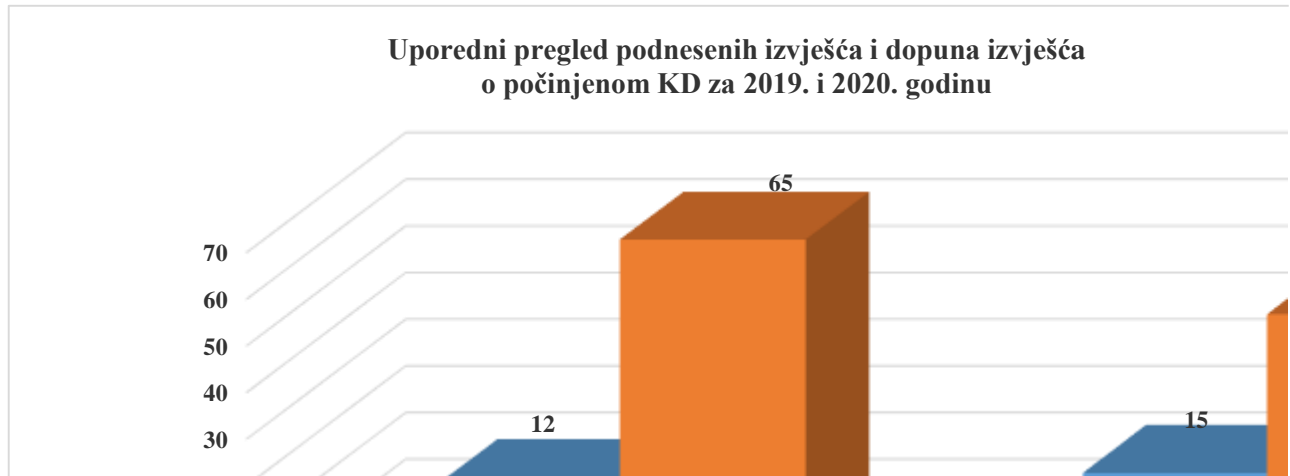
4.3. Statistički pokazatelji o korištenju prikupljenih podataka

Podatci prikupljeni od obveznika koriste se za sprječavanje, otkrivanje i istraživanje kaznenih djela pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti kroz poduzimanje mjera i radnji po Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i po zakonima o kaznenim postupcima u BiH.

U kontekstu navedenog, FOO je 2020. godine tužiteljstvima dostavio 15 izvješća (deset izvješća i pet dopuna izvješća) kojim je za 49 osoba (39 fizičkih i deset pravnih osoba) dokumentirano postojanje osnova sumnje da su počinili kazneno djelo pranja novca i više predikatnih kaznenih djela, dok je u 2019. godini nadležnim tužiteljstvima dostavljeno ukupno 12 izvješća za 65 osoba (55 fizičkih, pet pravnih i 5 NN osoba).

Navedenim izvješćima o postojanju osnova sumnje o počinjenim kaznenim djelima i izvršiteljima 2020. godine prijavljeno je postojanje osnova sumnje na počinjenje kaznenog djela pranja novca u iznosu od oko 12.912.434,46 KM, pričinjena materijalna šteta od prijavljenih predikatnih kaznenih djela u iznosu od oko 6.885.797,21 KM te stečena imovinska korist u ukupnom iznosu oko 8.563.615,24 KM, dok je 2019. godine prijavljeno postojanje osnova

sumnje na počinjenje kaznenog djela pranja novca u iznosu od 12.150.680,73 KM, pričinjena materijalna šteta od prijavljenih predikatnih kaznenih djela ukupno je iznosila 9.391.833,31 KM te stečena imovinska korist u ukupnom iznosu 12.063.223,23 KM.

Tijekom 2020. godine FOO je poduzimalo i druge mjere i radnje iz svoje nadležnosti, u okviru kojih je:

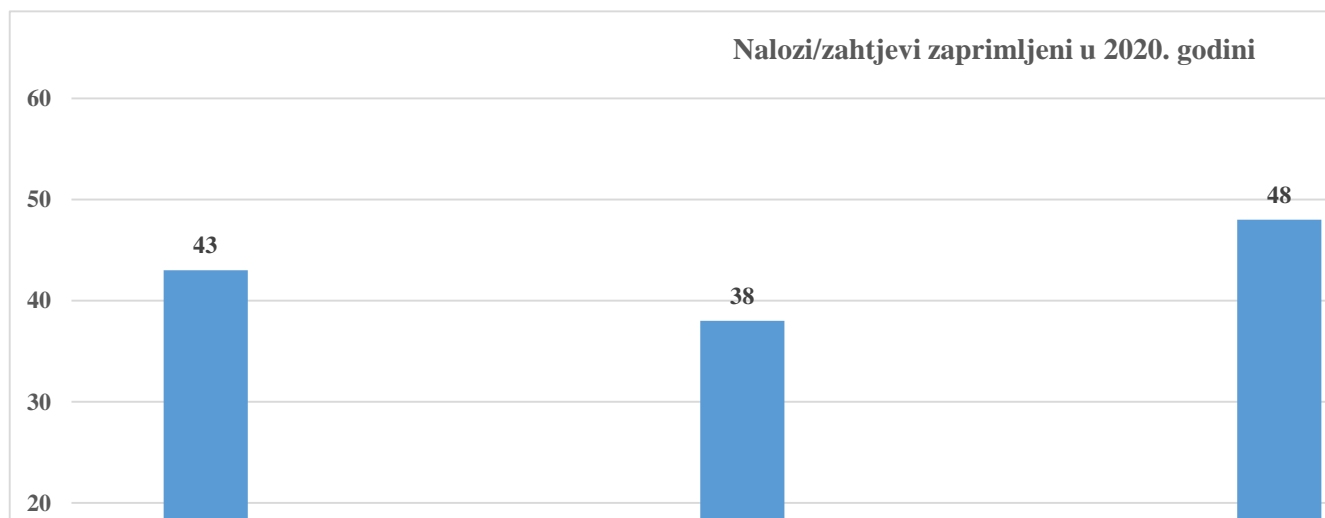
- zbog sumnje na pranje novca izdato 13 naloga bankama za privremenu obustavu transakcija sa ukupnim iznosom blokiranih sredstava od 19.577.245,45 KM, na računima sedam pravnih osoba i 23 fizičke osobe;
- zbog sumnje na pranje novca izdato pet naloga bankama za kontinuirano praćenje financijskog poslovanja dvije pravne osobe i dvije fizičke osobe;
- sa drugim policijskim i poreskim tijelima svih razina u Bosni i Hercegovini ostvarena suradnja u vidu dostavljanja 532 informacije/odgovora, sa podacima prikupljenim sukladno Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Prema povratnim informacijama primljenim u izvještajnom periodu, policijska i porezna tijela su na temelju informacija FOO-a poduzeli sljedeće mjere i radnje iz svoje nadležnosti:

- u 100 predmeta službenici nadležnih poreznih uprava utvrdili su dodatne porezne obveze u ukupnom iznosu od 4.617.759,81 KM;
- nadležnim tužiteljstvima podnijeli ukupno 17 izvješća o počinjenim kaznenim djelima i izvršiteljima;
- zbog utvrđenih nepravilnosti izdali ukupno 21 prekršajni nalog;
- o utvrđenim nepravilnostima u dva predmeta upoznali nadležna tužiteljstva.

Tijekom 2020. godine FOO je realizirao i istražne aktivnosti u vidu postupanja po ukupno 180 naloga/zahtjeva nadležnih tužiteljstava i sudova u BiH, od čega je postupanje po 14 naloga/zahtjeva započeto tijekom 2019. godine i nastavljeno u 2020. godini, dok je 166 naloga/zahtjeva zaprimljeno u 2020. godini.

Pregled primljenih naloga/zahtjeva za postupanje u 2020. godini od tužiteljstava i sudova prikazan je u narednom grafičkom prikazu.

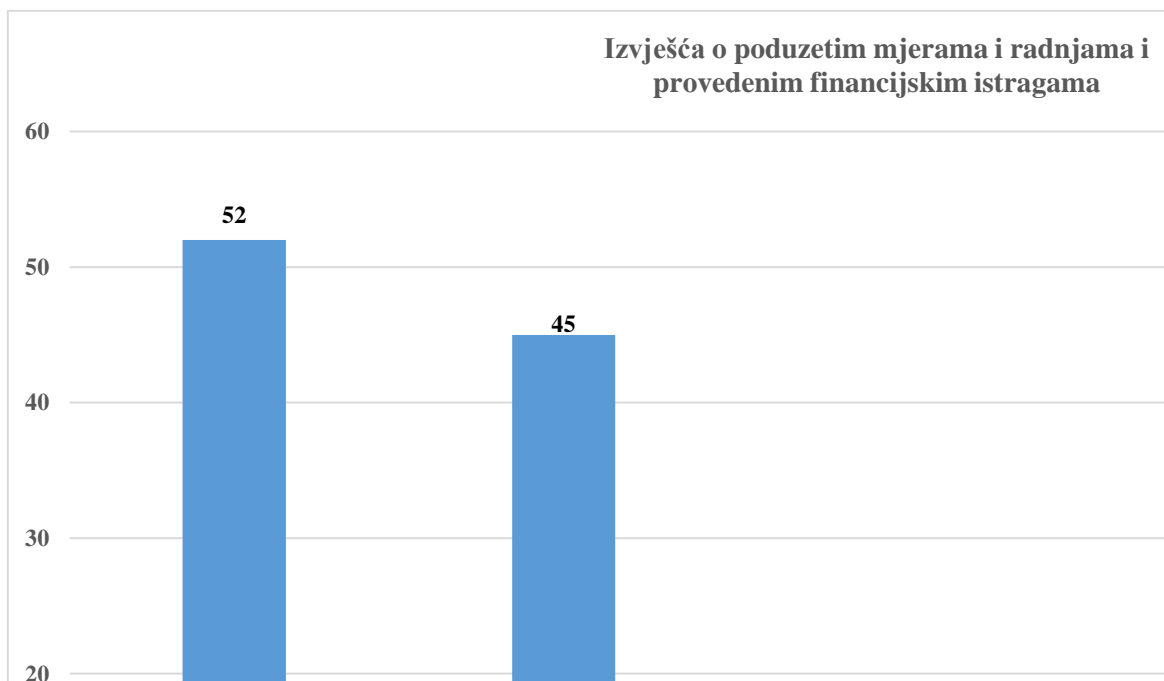
Napomena: Nalozi i zahtjevi sudova i tužiteljstava iz Republike Srpske realizirani su posredstvom Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske.

Postupajući po nalogima sudova i zahtjevima tužiteljstava u BiH, FOO je 2020. godine realizirao sljedeće aktivnosti:

- 88 pretraga osoba, stana, prostorija i pokretnih stvari;
- privremeno oduzeto 7326 predmeta;
- provedene četiri operativne akcije u kojima je deset osoba lišeno slobode;

- 36 osoba je ispitano u svojstvu osumnjičenih, dok su 174 osobe saslušane u svojstvu svjedoka.

Tijekom realizacije navedenih naloga i zahtjeva sačinjeno je ukupno 129 izvješća o poduzetim mjerama i radnjama i provedenim financijskim istragama, koji su dostavljeni nadležnim tužiteljstvima i sudovima u BiH, što je prikazano u narednom grafikonu.

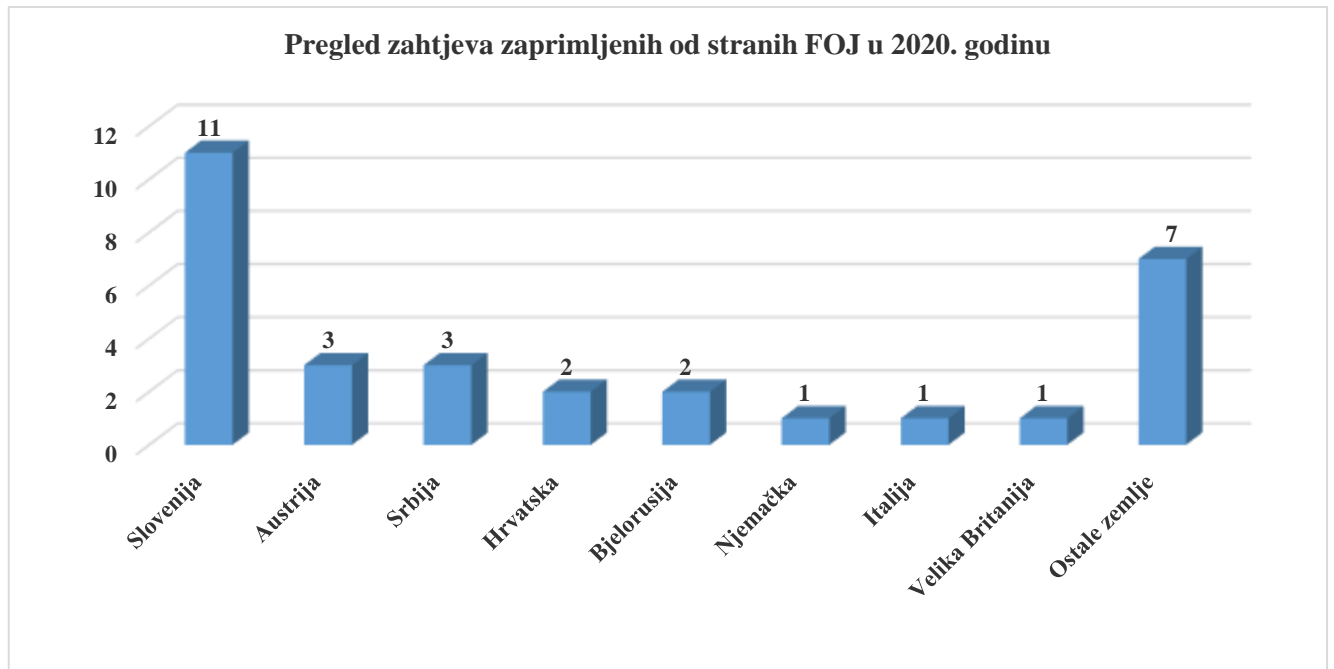
5. MEĐUNARODNA SURADNJA

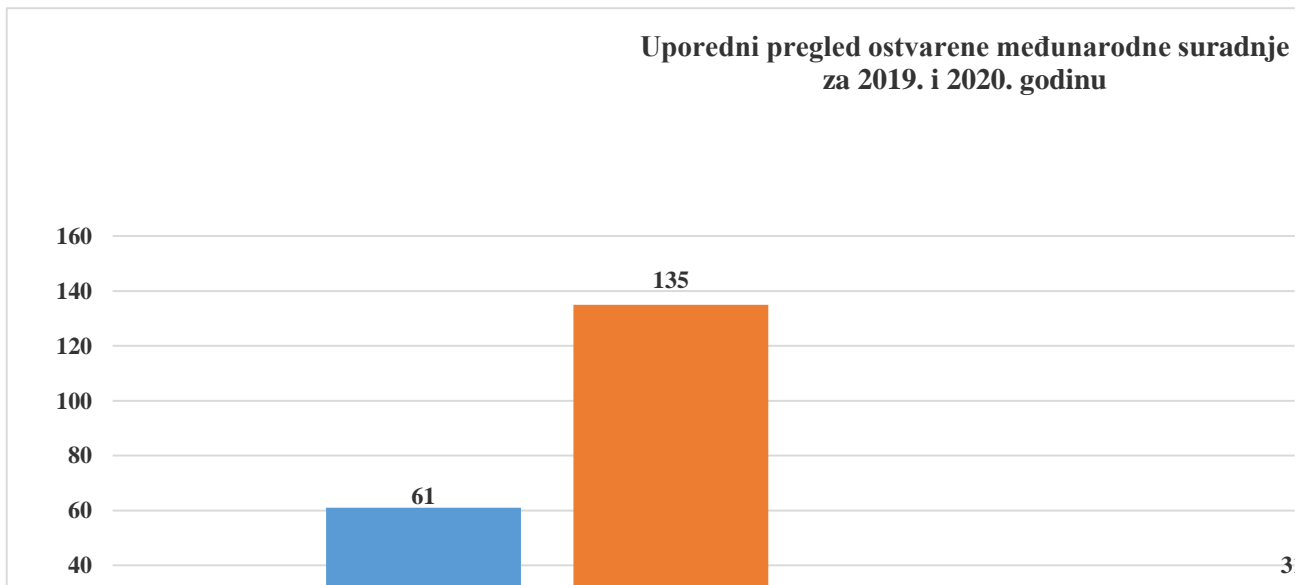
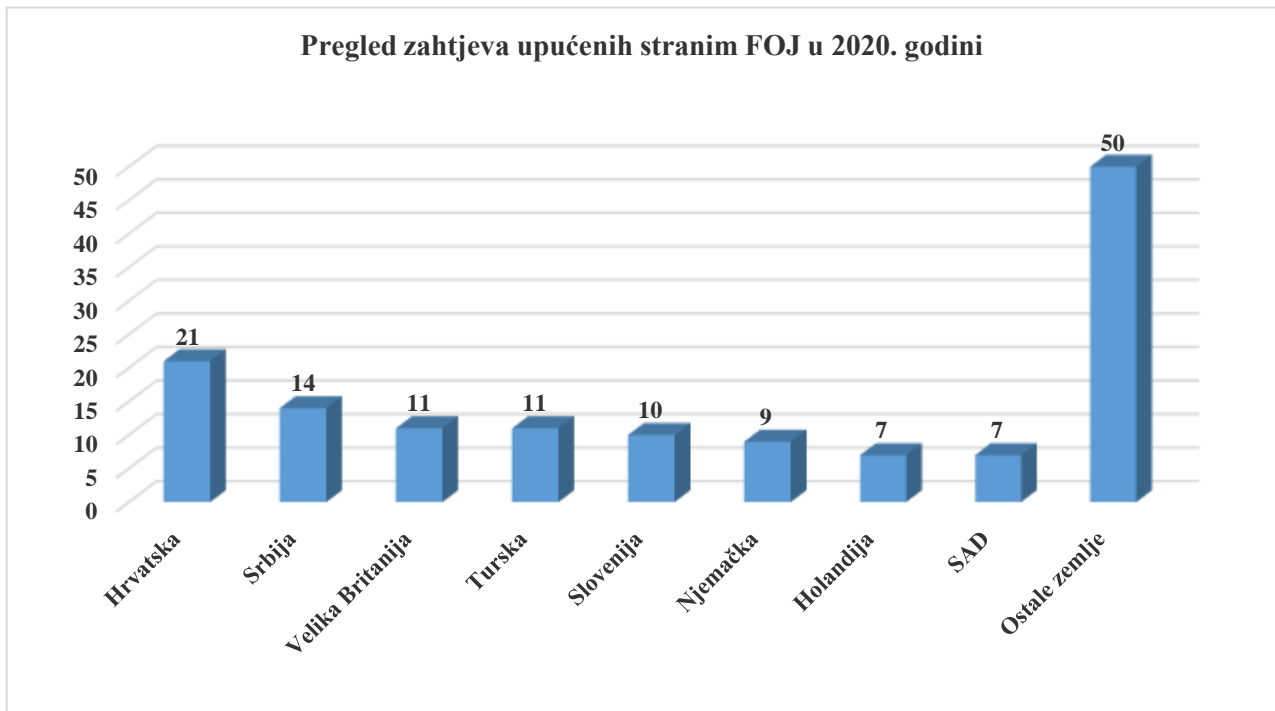
Kao središnja financijsko-obavještajna jedinica u BiH, FOO kontinuirano ostvaruje međunarodnu suradnju sa stranim FOJ i međunarodnim organizacijama koje djeluju u oblasti borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Međunarodna suradnja realizira se u svezi sa konkretnim istražnim aktivnostima kao i u svezi sa ispunjavanjem međunarodnih obveza BiH u oblasti borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnost.

Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti propisano je da FOO može sa nadležnim tijelima u inozemstvu razmjenjivati odgovarajuće podatke, informacije i dokumentaciju koji se prikupe sukladno Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, što se realizira u okviru EGMONT grupe.

U tom kontekstu, FOO je 2020. godine 282 puta kontaktirao FOJ u inostranstvu, od čega se 140 zahtjeva i dopuna zahtjeva odnosilo na sUradnju po konkretnim predmetima rada. U 654 slučaja FOO su kontaktirale različite FOJ, od čega se 31 zahtjev i dopuna zahtjeva stranih FOJ odnosio

na konkretne predmete rada. Ostala međunarodna korespondencija odnosila se na ispunjavanje drugih međunarodnih obveza FOO-a i na međusobno informiranje koje nije povezano sa navedenim obvezama.

Navedeni grafički prikaz pokazuje pad broja zaprimljenih zahtjeva od stranih FOJ sa 61 zahtjeva zaprimljenog u 2019. godini na 31 zahtjev zaprimljen od stranih FOJ u 2020. godini, kao i povećanje broja zahtjeva upućenih stranim FOJ od strane FOO sa 135 zahtjeva upućenih u 2019. godini na ukupno 140 zahtjeva upućenih stranim FOJ u 2020. godini.

6. OSTALE AKTIVNOSTI

Kao središnja financijsko-obavještajna jedinica BiH, FOO je kontinuirano aktivno uključen u realizaciju projekata i aktivnosti od značaja za unaprjeđenje kapaciteta i sposobnosti svih tijela u BiH koja su nadležna za borbu protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. U nastavku su izdvojene aktivnosti na najznačajnijim projektima.

6.1. IPA 2013 – EU Twinning projekat „Potpora borbi protiv pranja novca“

U siječnju 2020. godine održan je 10. sastanak Upravnog odbora i Završna konferencija IPA 2013 – EU Twinning projekta „Potpora borbi protiv pranja novca“. Realizacija projekta započeta je u travnju 2017. godine, a trajala je 34 mjeseca (do kraja siječnja 2020. godine). Cilj projekta bio je osnaživanje nadležnih tijela u BiH u borbi protiv pranja novca, financiranja terorizma i financijskog kriminala do razine potrebne za pristupanje EU. U realizaciju navedenog projekta sa EU ekspertima bilo je uključeno deset službenika FOO-a, kroz sudjelovanje u Upravnom odboru, u vidu uloge domaćeg partnera rezidentnog twinning savjetnika, vođa grupa za realizaciju aktivnosti iz projekta po pojedinim komponentama, te aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima podizanja svijesti i obukama. U okviru deset komponenti održane su 222 misije u kojima je 78 eksperata EU (75 iz Republike Austrije i Republike Slovenije te jedan iz SR Njemačke i dva iz Republike Hrvatske) u suradnji sa službenicima FOO održalo više obuka za pripadnike različitih institucija i agencija, koje su realizirane u BiH i inostranstvu, obuka obveznika (banke, notari i odvjetnici), radionica na kojima su definirani indikatori za prepoznavanje sumnjivih transakcija, materijali u svezi sa podizanjem svijesti o opasnosti od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i drugi materijali i druge aktivnosti koje su imale cilj unaprjeđenje postupanja u BiH u ovoj oblasti. U realizaciji navedenih aktivnosti tijekom trajanja projekta sudjelovalo je ukupno 2646 službenika iz javnog i privatnog sektora u BiH.

Na 10. sastanku Upravnog odbora usvojeni su Finalno izvješće o realizaciji projekta i Plan održivosti. Plan održivosti sadrži pregled aktivnosti koje bi trebali poduzeti tijela u BiH po završetku projekta. Plan održivosti je usuglašen od strane tijela zastupljenih u Projektu i predstavlja određenu obvezu BiH prema Europskoj uniji. Predstavnici EU su istakli da je Plan koristan iz razloga što se na taj način stvara pretpostavka za korištenje fondova iz Taix-a, kao i drugih fondova EU, odnosno da je olakšano konkurisanje za sredstva kod drugih međunarodnih organizacija.

6.2. Projekat tehničke nadogradnje AMLS-a

U prosincu 2019. godine pušten je u rad nadograđeni Softver za sprječavanje pranja novca (AMLS), čime je stvoren preduvjet povezivanja FOO-a sa svim obveznicima iz Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, omogućena je dvosmjerna komunikacija sa obveznicima, stvoreni su preduvjeti za povezivanje i automatsku pretragu

različitih baza podataka, unaprijeđena analitička obrada i vizuelizacija podataka i slično. Nakon stvaranja tehničkih uvjeta, započete su aktivnosti uvođenja novih obveznika u AMLS. FOO je u 2020. godini za 80 obveznika iz članka 4. Zakona (kladionice, mikrokreditne fondacije, društva, pošte, javni bilježnici) omogućio pristup eksternom AMLS-u za vršenje elektronskog prijavljivanje transakcija. Nastavljene su aktivnosti na stvaranju pravnih i tehničkih pretpostavki za povezivanje sa različitim evidencijama i bazama podataka.

6.3. Procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH

U svezi sa aktivnostima predviđenim Izvješćem o procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma i Akcijskim planom za otklanjanje nedostataka, koje su u kolovozu 2018. godine usvojili Vijeće ministara BiH i vlade entiteta, FOO je poduzimao aktivnosti koje se odnose na djelokrug rada FOO-a i Agencije kroz redovne aktivnosti iz djelokruga rada, te sudjelovanje u Radnoj grupi za izradu nacrtu novog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, prepoznavanju rizika, vršeno je prikupljanje i provjera informacija, podataka i dokumentacije i informiranje zakonodavnih i izvršnih tijela o neophodnosti izmjena zakona i podzakonskih akata, odnosno adekvatne implementacije važećih, s ciljem smanjenja ranjivosti, odnosno rizika. Također, u svezi sa COVID-19 poduzete su obimne aktivnosti o informiranju obveznika, nadzornih tijela i organa za provođenje zakona o uočenim rizicima. U izvještajnom periodu službenici FOO-a su sudjelovali u pripremi izvješća o realizaciji Akcijskog plana iz 2018. godine, te u pripremi aktivnosti podizanja svijesti kod obveznika Zakona o rizicima planiranim za 2021. godinu, odnosno u pripremanju za novu izradu procjene rizika u tijeku 2021. godine. Službenici su sudjelovali u više online sastanaka Radne grupe. Ministarstvu sigurnosti BiH dostavljeni su pisani prijedlozi za otklanjanje novouočenih i očekivanih rizika sa posebnim akcentom na potrebu formalnog unaprjeđenja domaće suradnje i koordinacije.

6.4. Radna grupa za izradu prijedloga Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti imenovana od strane Vijeća ministara BiH

Cilj donošenja novog Zakona je usklađivanje sa FATF preporukama iz 2012. godine, 4. i 5. EU direktivom o sprječavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, otklanjanje nedostataka konstatiranih u Procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma u BiH. Za predsjedatelja radne grupe imenovan je službenik FOO-a. U tijeku 2020. godine Radna grupa je okončala postupanje dostavljanjem Izvješća Ministarstvu sigurnosti BiH te je naknadno postupano i po Zaključku Vijeća ministara BiH sukladno kojem je Ministarstvu sigurnosti BiH dostavljena Informacija o rezultatima postupanja.

6.5. Delegacija Bosne i Hercegovine pri Komitetu eksperata Vijeća Europe za evaluaciju borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma (Moneyval delegacija BiH)

BiH je članica posebnog Komiteta stručnjaka Vijeća Europe zaduženog za praćenje provođenja mjera za sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti – Moneyval, koji funkcionira po principu uzajamnih procjena država članica prema metodologiji i standardima međunarodnog tijela koje postavlja standarde za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma – FATF. S obzirom na Zakonom predviđenu ulogu u BiH, kao i druge financijsko-obavještajne jedinice, FOO ima ključnu ulogu u radu Moneyval delegacije BiH čiji je zadatak predstavljanje i ostvarivanje suradnje BiH sa Moneyval komitetom Vijeća Europe, a sukladno Odluci Vijeća ministara BiH, jedna službenica FOO-a tijekom 2020. godine imala je ulogu člana Moneyval delegacije BiH. U tijeku 2020. godine FOO je sudjelovao u redovnim aktivnostima delegacije u vidu pripreme Izvješća o napretku Bosne i Hercegovinu u 4. krugu evaluacije, koji je usvojen u srpnju 2020. godine, te u popuni više upitnika i osvježavanju podataka koje je zahtijevao Moneyval i FATF-a. U svibnju 2020. godine Vijeće ministara BiH je usvojilo Izvješće Delegacije iz 2019. godine sa zaključcima koji se odnose na dodatno usklađivanje propisa i postupanja u BiH sa FATF preporukama, kao i zaključak o osiguranju financiranja troškova povezanih sa predstojećim Petim krugom Moneyval evaluacije za BiH, kao i drugim aktivnostima Delegacije.

6.6. Konferencija strana ugovornica Varšavske konvencije

Varšavska konvencija Vijeća Europe podrazumijeva obvezu svih zemalja potpisnica, među kojima je i BiH, da u svojim sustavima primijene konkretna zakonodavna i institucionalna rješenja koja će doprinijeti efikasnoj borbi protiv pranja novca, traženju, zapljeni i oduzimanju prihoda stečenih kriminalom ili su u svezi sa financiranjem terorizma. Jedan službenik FOO ima ulogu člana delegacije BiH pri Konferenciji strana ugovornica Varšavske konvencije. Tijekom 2020. godine predstavnik FOO-a, kao član Delegacije BiH, nazočio je online sastanku 12. Plenarne konferencije zemalja potpisnica konvencije Vijeća Europe o pranju, traženju, oduzimanju i konfiskaciji nezakonito stečene imovinske koristi i o financiranju terorizma CETS198.

6.7. UNODC/CEPOL projekat potpore financijskim istragama

Projekat je bio usmjeren na izgradnju kapaciteta za borbu protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u zemljama Zapadnog Balkana. U ovom projektu jedna službenica FOO-a je u periodu od 01.01.2018. godine do 01.03.2020. godine imala ulogu kontakt točke za BiH i sudjelovala je u pripremi programa obuke za financijske istrage, te je 2020. godine sudjelovala u svojstvu predavača na dvije obuke. Sudjelovala je i u izradi nastavnog plana i programa obuke „Financijske istrage“, koji je usvojila kao nastavni plan i program za specijalističku obuku Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova.

6.8. Sudjelovanje u evaluaciji Republike Slovačke

Na poziv Moneyval komiteta jedan službenik FOO-a, kao dio Moneyval tima evaluatora, sudjelovao je 2019. i 2020. godine u Petom krugu Moneyval evaluacije Republike Slovačke sa zadatkom da ocijeni rezultate upotrebe finansijsko-obavještajnih podataka te primjenu ciljanih finansijskih sankcija u svezi sa financiranjem terorizma i financiranjem širenja oružja za masovno uništenje. Postupak evaluacije je okončan usvajanjem Izvješća o evaluaciji u rujnu 2020. godine. Iskustva stečena u navedenom postupku koriste se za pripremu Petog kruga Moneyval evaluacije Bosne i Hercegovine, koji je planiran za 2023. godinu.

6.9. Restriktivne mjere

U svezi sa Konferencijom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i proliferacije nuklearnog naoružanja „Efikasna implementacija 6. i 7. FATF preporuke u Bosni i Hercegovini“, koja je održana u prosinc 2019. godine, u kojoj je FOO aktivno sudjelovao, u siječnju sa OSCE-om i Ministarstvom sigurnosti BiH usuglašeni su zaključci za unaprjeđenje postupanja u navedenoj oblasti, koje je OSCE-a distribuirao nadležnim tijelima i bankama u BiH koje imaju značajnu ulogu u provođenju relevantnih propisa u ovoj oblasti.

6.10. Povratne informacije obveznicima po prijavama sumnjivih transakcija za 2019. godinu

Tijekom 2020. godina započeta je i okončana aktivnost na prikupljanju, analizi i sačinjavanju povratnih informacija obveznicima za sve dostavljene prijave sumnjivih transakcija tijekom 2019. godine, a što je zakonska obveza FOO sukladno članku 63. stavak (1) Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Na temelju ukupne analize svih dostupnih informacija i podataka u svezi sa prijavama sumnjivih transakcija dostavljenih tijekom 2019. godine može se konstatirati da je nakon početne analize FOO-a odbačeno 33,7% svih prijava sumnjivih transakcija, dok je dodatnom analizom prikupljenih informacija, podataka i dokumentacije odbačeno još 5,3% prijava sumnjivih transakcija, što ukupno iznosi 39% svih prijava sumnjivih transakcija dostavljenih tijekom 2019. godine. U 2,7% prijavljenih sumnjivih transakcija FOO je potvrdio sumnju obveznika na postojanje kaznenog djela pranje novca, u 47,3% prijava sumnjivih transakcija utvrđena je sumnja na neku drugu nepravilnost najčešće u svezi sa kršenjem zakona iz oblasti poreza, zakona o deviznom poslovanju i sl, dok su u 1,1% prijava utvrđene obje prethodno navedene sumnje. Status „u radu“ još uvijek ima 9,9% prijava sumnjivih transakcija.

Navedeni statistički podatci ukazuju da je kvalitet prijava sumnjivih transakcija od obveznika još uvijek na niskoj razini te da sustav edukacije i nadzora obveznika u našoj zemlji nije efikasan i razvijen što posljedično utječe na kvalitet funkcioniranja kompletnog sustava na polju borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, u svezi s čim je FOO tijekom 2020.

godine održao nekoliko sastanaka sa obveznicima iz članka 4. Zakona (mikrokreditne organizacije, pošte), kao i kontinuirano surađivao sa nadzornim tijelima.

6.11. Odgovor na rizike od PN/FTA povezane sa COVID-19

Na temelju iskustva u radu FOO-a, odnosno na osnovu dokumenata FATF-a i drugih međunarodnih organizacija, u travnju i svibnju 2020. godine Agencija je uputila akt svim bankama u BiH, nadzornim tijelima propisanim Zakonom, kao i agencijama za provedbu zakona u BiH s ciljem prilagođavanja postupanja rizicima u svezi sa COVID-19 i informiranja o pojavnim oblicima i očekivanim trendovima izvršenja kaznenih djela pranja novca i terorističkih aktivnosti povezanih sa COVID-19 kao i indikatorima za prepoznavanje istih. Ministarstvu sigurnosti BiH dostavljena je informacija o navedenom sa prijedlogom mjera. Informacije su ažurirane više puta tijekom 2020. godine i obveznici i nadzorna tijela su ih ocijenili kao korisne te su poslužile za unaprjeđenje rada na otkrivanju i prijavljivanju sumnjivih transakcija.

6.12. Aktivnosti poduzete s ciljem strateške analize uočenih pojava koje se mogu okarakterizirati kao visokorizične sa aspekta pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti

Agencija je na temelju do sada realiziranih aktivnosti, koje se odnose na problematiku ulaganja u nekretnine, uočila da je duži period primijetan trend osnivanja pravnih osoba koje u najvećem broju suštinski ne posluju sukladno definiciji privrednih društava propisanih zakonima o privrednim društvima u BiH, odnosno predstavljaju sredstvo za stjecanje vlasništva nad nekretninama. U velikom broju ista se ne nalaze na adresi na koju su registrirana, nemaju istaknutu firmu, nemaju uredno računovodstvo i sl. Kada je u pitanju financiranje poslovanja navedenih privrednih društava, u skoro svim slučajevima se radi o novčanim pozajmicama osnivača. S obzirom na to da su u postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH kao visokorizični ocijenjeni sektor nekretnina i sa njim povezan sektor javnih bilježnika, te da su zlouporabe pravnih osoba i pozajmica između fizičkih i pravnih osoba prepoznati kao modeli pranja novca, uz činjenicu da navedeni sektori nisu predmet odgovarajućeg nadzora, ocijenjeno je da ulaganje u oblast nekretnina na naprijed navedeni način predstavlja visoko ranjivo područje, odnosno rizično u pogledu moguće zlouporabe u svrhe izvršenja kaznenih djela iz nadležnosti Agencije, kao i drugih kaznenih djela, odnosno prekršaja.

Na temelju prikupljenih saznanja i aktivnosti realiziranih u suradnji sa nadležnim tijelima u BiH, 27.02.2020. godine, na temelju članka 64. Zakona, dostavljen je akt zakonodavnim tijelima (parlamentima) i Vijeću ministara BiH te Vladi Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, kojim se s ciljem smanjenja rizika od pranja novca i financiranja terorizma predlažu izmjene i dopune propisa te praktičnog postupanja u oblastima: registracije i poslovanja pravnih osoba, poslovanja pravnih osoba koje se bave prometom nekretnina i u sektoru javnih bilježnika, nadzorom nad sektorima nekretnina i notara i u svezi sa pozajmicama između fizičkih i pravnih osoba.

Pored navedenog, sukladno raspoloživim saznanjima o uočenim novim pojavnim oblicima sumnje na pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti, na razini Agencije kao i u suradnji sa drugim nadležnim tijelima i institucijama, vršeno je prikupljanje i provjera informacija, podataka i dokumentacije u svezi sa sljedećim pojavama:

- korištenje poslovanja pravnih subjekata registriranih u BiH najčešće od strane osoba iz inostranstva, kao i pravnih subjekata koji su u inostranstvu registrirani od strane državljana BiH, u već pomenutu svrhu stjecanja nekretnina kao i u svrhu prometovanja značajnih novčanih sredstava preko njihovih računa bez obavljanja registrirane djelatnosti;
- transakcije podizanja novca na bankomatima uz korištenje bankovnih kartica izdatih u inostranstvu bez mogućnosti identifikacije vlasnika/korisnika kartice i izvora sredstava.

7. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA

Tipologije pranja novca predstavljaju metode, tehnike i trendove pranja novca koje, posmatrane u ograničenom vremenskom periodu, imaju više zajedničkih karakteristika ili obilježja. Prepoznavanje i analiziranje novih tipologija je posebno značajno ako u obzir uzmemo okolnost da je pranje novca proces koji se neprekidno razvija. Počinitelji kaznenih djela pranja novca, usavršavajući i primjenjujući nove tehnike i modalitete, čine proces pranja novca još kompleksnijim a samim tim i komplikovanijim za otkrivanje, a naročito teškim za dokazivanje postojanja ovog kaznenog djela. Uočavanje novih tipologija je neophodno za izradu analize rizika za potrebe što efikasnijeg preventivnog djelovanja.

Na temelju raspoloživih podataka, informacija, dokumentacije i dokumentiranih slučajeva pranja novca tijekom 2020. godine uočene su i izdvojene tehnike, trendovi i tipologije pranja novca sa ciljem njihovog boljeg razumijevanja i uočavanja potencijalnih rizika sa kojima su suočeni različiti sektori te da bi se na taj način doprinijelo sprečavanju i otkrivanju nekih od brojnih metoda koje se koriste za prikrivanje izvora nezakonitih sredstava u BiH. Dosadašnja iskustva kao i iskustva drugih zemalja ukazuju da je u sljedećim oblastima visoko izražen rizik sa aspekta pranja novca:

- oblast kupoprodaje nekretnina;
- korištenje bankarskog sustava, odnosno zlouporaba proizvoda i usluga pružalaca bankarskih usluga;
- tržište kapitala;
- fiktivni poslovi koji uključuju i korištenje pozajmica;
- usluge elektronskog transfera novca koje uključuju Moneygram, Western union i druge platforme za brzi elektrinski prenos novca;
- zlouporaba registrirane djelatnosti pravnih osoba;

- prekogranične transakcije;
- transakcije posredstvom off shore kompanija;
- novčane mule („Money mule“);
- raspolaganje gotovinom.

Dokumentirani slučajevi sumnje na pranje novca ukazuju na izraženu zastupljenost sljedećih tipologija sa obilježjima pranja novca:

- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenih djela „Zlouporaba položaja ili ovlasti“, „Krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava“ i „Krivotvorenje isprave“, kroz fiktivno prikazivanje poslovne saradnje, isplaćuju se sa računa u gotovini te se predaju osobama koje su transakcije izvršile neutemeljeno sa računa pravnih osoba kojima upravljaju;
- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenog djela „Nedozvoljeno bavljenje bankarskom djelatnošću“, kroz obavljanje konverzija stranih valuta u većem obimu, se drže na računima i koriste za dalje finansiranje nedozvoljene bankarske djelatnosti;
- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenih djela „Prijevare“ i „Kompjuterske prevare“ van BiH, kroz njihovo poticanje da izvrše investiranje u vidu novčanih uplata u korist „shell“ kompanija prilikom čega im je lažno prezentirano da njihov ulog stabilno raste ili kroz vršenje nezakonitih transakcija sa računa osoba iz inostranstva ili lažnim prikazivanjem i prikrivanjem činjenica prilikom čega je oštećena osoba iz inostranstva dovedena i držana u zabludi te je na svoju štetu doznačila i osobno predala novčana sredstva počinitelju, su nakon ino transfera u korist pravnih i fizičkih osoba u BiH korištena u privrednom poslovanju pravnih osoba, dijelom su dalje transferirana u inostranstvo ili su isplaćivana u gotovini;
- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenih djela „Zlouporaba službenog položaja ili ovlasti“ i „Utaja poreza i doprinosa“, kroz otvaranje računa pravne osobe u inostranstvu bez potrebnih dozvola i prikrivanje prometa po istom od nadležnih poreskih tijela, vlasnici i ravnatelji pravnih osoba u potpunosti u gotovini isplaćuju sa računa u inostranstvu;
- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenog djela „Prijevara u gospodarstvenom poslovanju“ i „Prijevara“, u okviru poslovnog odnosa nabavke i isporuke medicinske opreme za potrebe borbe protiv pandemije korona virusa od strane prodavca iz BiH u korist kupca u inostranstvu, pokušavaju se dalje transferirati u okviru privrednog poslovanja pravne osobe prodavca dok se dio isplaćuje u gotovini;
- novčana sredstva stečena počinjenjem krivičnog djela „Utaje“, kroz prisvajanje novčanih sredstava od strane fizičke osobe koja mu ne pripadaju, isplaćuju se u gotovini, oročavaju na računima, transferišu u korist povezanih osoba i koriste za kupovinu udjela u jednom od investicionih fondova;
- novčana sredstva stečena počinjenjem krivičnog djela „Nedozvoljena trgovina“, kroz obavljanje trgovine u većem obimu bez potrebnih odobrenja, koriste se za različita bezgotovinska plaćanja i gotovinske isplate sa računa;

- novčana sredstva stečena počinjenjem kaznenih djela „Udruživanje radi činjenja kaznenih djela“ u svezi sa kaznenim djelima „Porezna utaja ili prijevara“, „Zloupotreba položaja ili ovlasti“, „Krivotvorenje službene isprave“ i „Neovlaštena upotreba tuđe tvrtke“, kroz neprijavljivanje obavljenog prometa robama i uslugama, koriste se u gospodarstvenom poslovanju pravnih osoba, prenose se na račune povezanih pravnih osoba, koriste za gotovinske isplate sa računa te za različita bezgotovinska plaćanja.

Uočene i dokumentirane tipologije ukazuju da su gotovinska sredstva doznačena na račune, odnosno isplaćene sa računa fizičkih osoba i sa njima povezanih privrednih subjekata često visokorizična u kontekstu pranja novca. Kada je riječ o računima privrednih subjekata, navedene tipologije ukazuju i na zastupljenu zlouporabu transakcija po temelju isplata za potrebe blagajne i materijalnih troškova i transakcija koje se realiziraju na temelju krivotvorene poslovne dokumentacije kojom se lažno prikazuje postojanje poslovnog odnosa. Također, uočen je trend korištenja osoba iz BiH u ulozi „novčanih mula“ za prilive novca na njihove račune u BiH iz počinjenih prevara u inostranstvu.

Zastupljene su i pojave koje neizravno ukazuju na razne vrste prijevara, od krađe identiteta, krivotvorenja isprava, do zlouporabe ovlasti, prijevara u gospodarstvenom poslovanju, nedozvoljene trgovine itd.

8. PLANIRANE AKTIVNOSTI FOO-A ZA NAREDNO RAZDOBLJE

Sukladno Zakonom propisanim djelokrugom rada, FOO kontinuirano poduzima aktivnosti na prikupljanju i analizi obavještajnih informacija, podataka i dokumentacije u svezi sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti te aktivnosti na istraživanju i prosljeđivanju rezultata analiza i istraga, podataka i dokumentacije tužiteljstvima i drugim nadležnim tijelima u BiH i inostranstvu. Pored navedenog, FOO je aktivno uključeno i u sve druge aktivnosti čiji je cilj unaprjeđenje kapaciteta i stvaranje pretpostavki za uspješnu borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma kao i ispunjavanje međunarodnih obveza BiH na istom planu.

Sukladno navedenom, FOO će u narednom razdoblju biti uključen u:

- organiziranje i iniciranje organiziranja obuka za ovlaštene osobe obveznika Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti uz aktivno sudjelovanje pripadnika FOO-a u realizaciji obuka;
- unaprjeđenje suradnje sa nadzornim tijelima obveznika iz Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s ciljem poboljšanja kvaliteta obavještenja koja se sukladno istom Zakonu dostavljaju FOO-u;
- aktivnosti na daljoj implementaciji projekta nadogradnje postojećeg AMLS sustava, koje obuhvataju stvaranje pretpostavki za pristup bazama podataka značajnijih institucija i agencija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH.

9. KORISNI LINKOVI

SIPA	www.sipa.gov.ba
Ministarstvo sigurnosti BiH	www.msb.gov.ba
Vijeće ministara BiH	www.vijećeministara.gov.ba
Tužiteljstvo BiH	www.tuzilastvobih.gov.ba
Sud BiH	www.sudbih.gov.ba
Parlamentarna skupština BiH	www.parlament.ba
Pravosuđe BiH	www.pravosudje.ba
Uprava za neizravno oporezivanje BiH	www.uino.gov.ba
Granična policija BiH	www.gp.gov.ba
Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	www.osa-oba.gov.ba
Agencija za državnu službu BiH	www.ads.gov.ba
Federalno tužiteljstvo Federacije BiH	www.ft-ftbih.pravosudje.ba
Republičko tužiteljstvo Republike Srpske	www.rt.rs.pravosudje.ba
Centar za edukaciju sudija i tužitelja u Federaciji BiH	www.fib.cest.gov.ba
Centar za edukaciju sudija i tužitelja Republike Srpske	www.rs.cest.gov.ba
Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske	www.mup.vladars.net
Porezna uprava Federacije BiH	www.pufbih.ba
Porezna uprava Republike Srpske	www.poreskaupravar.org
Porezna uprava Brčko distrikta BiH	www.bdcentral.net/index.php/ba/institucije/direkcija-za-finansije/poreska-uprava
Federalna uprava policije	www.fup.gov.ba
Agencija za bankarstvo Federacije BiH	www.fba.ba
Agencija za bankarstvo Republike Srpske	www.abrs.ba
MONEYVAL	www.coe.int/moneyval
FATF	www.fatf-gafi.org
Egmont grupa	www.egmontgroup.org
Vijeće Europe	www.coe.int/bs/web/about-us
Europska unija	www.europa.eu
Interpol	www.interpol.int
ICITAP	www.justice.gov/criminal-icitap
Razvojni program Ujedinjenih nacija	www.baundp.org
Međunarodni monetarni fond	www.imf.org
Svjetska banka	www.worldbank.org